

El nou sistema de certificats de llengua catalana

Autor

Lluís Ràfols Ràfols

Direcció General de Política Lingüística

Prenent com a punt de referència el context europeu d'avaluació de coneixements de llengua descrit per ALTE i el Consell d'Europa, s'ha establert un nou sistema de certificats de coneixements de llengua catalana que refon en un de sol els dos sistemes vigents: el de la Junta Permanent de Català i el Certificat internacional de català. En aquest article es descriu aquest context europeu i el nou sistema de certificats, i resol alguns dubtes pel que fa a la validesa dels certificats antics i d'altres certificats.

Introducció

El Decret 152/2001, de 29 de maig, sobre avaluació i certificació de coneixements de català publicat al DOGC 3406 d'11 de juny de 2001, estableix un nou sistema de certificats de coneixements de llengua catalana que refon en un de sol els dos sistemes vigents fins al 2001: el de la Junta Permanent de Català (JPC) i el del Certificat internacional de català (CIC). L'objectiu d'aquest article és exposar el context i les raons que van portar l'aprovació d'aquesta norma.

S'exposa en primer lloc els antecedents històrics de cadascun dels dos sistemes esmentats i es descriu quin és el context europeu pel que fa al camp de l'avaluació de coneixements de llengua que ha estat el punt de referència per establir el nou sistema. A continuació s'exposen els motius que han determinat aquest canvi.

Finalment, es descriu breument el nou sistema de certificats i es comenten diversos aspectes relacionats amb la validesa del certificats de la JPC i del CIC i amb les equivalències d'altres certificats en relació amb el nou sistema.

Context

Per entendre adequadament el canvi que s'ha dut a terme, cal tenir presents tres punts de referència: els exàmens de la JPC, els exàmens CIC i el context europeu en el camp de l'avaluació de la competència en llengües (ALTE, Association of Language Testers in Europe, i el Consell d'Europa).

Junta Permanent de Català

La JPC es crea per Ordre del conseller de Cultura del 17 de juliol de 1981 (DOGC 153/26.08.1981). Posteriorment se'n va modificar l'organització per mitjà de l'Ordre de 31 de gener de 1984 (DOGC 410/24.02.1984).

El sistema de certificats de la JPC és prou conegut i, per tant, innecessari de descriure'l amb detall. Només per a l'objectiu d'aquest article recordarem la denominació de tots els certificats.

Certificats de coneixements generals:

- Certificat de coneixements bàsics orals i escrits de llengua catalana (certificat A)
- Certificat de coneixements elementals de llengua catalana (certificat B)
- Certificat de coneixements mitjans de llengua catalana (certificat C)
- Certificat de coneixements superiors de llengua catalana (certificat D)

Certificats de coneixements específics:

- Certificat de coneixements suficients de llenguatge administratiu (certificat G)
- Certificat de coneixements suficients de llenguatge jurídic (certificat J)
- Certificat de capacitació per a la correcció de textos oral i escrits (certificat K)
- Certificat de coneixements suficients de llenguatge comercial (certificat M)

Certificat internacional de Català

El CIC es crea per Ordre del conseller de Cultura de 24 de gener de 1991 (DOGC 1405/11.02.1991), modificada per Ordre de 4 de febrer de 2000 (DOGC 3089/18.05.2000). Aquest sistema de certificats es crea amb l'objectiu d'oferir a les

Taula 1

Nivell 1 Waystage	Nivell 2 Threshold	Nivell 3 Vantage	Nivell 4 Effective Operational Proficiency	Nivell 5 Mastery
Català Certificat internacional de català, Nivell Bàsic (NB)	Català Certificat internacional de català, Nivell Llindar (NL)	Català Certificat internacional de català, Nivell Avançat (NA)		
English Key English Test (KET)	English Preliminary English Test (PET)	English First Certificate in English (FCE)	English Certificate in Advanced English (CAE)	English Certificate of Proficiency in English (CPE)

persones que aprenen català a l'exterior la possibilitat d'acreditar els seus coneixements de llengua catalana.

Els certificats d'aquest sistema eren els següents:

- Certificat de nivell bàsic (des del 1992)
- Certificat de nivell lllindar (des del 1990)
- Certificat de nivell avançat (des del 1999)

Les proves per a l'obtenció d'aquests certificats s'han administrat principalment a universitats d'Europa i d'Amèrica on hi ha lectorats de català.

ALTE i el Consell d'Europa

ALTE (<http://www.alte.org>) és un organisme que aplega entitats de diferents països que elaboren i administren proves de la llengua pròpia com a llengua estrangera i expedeixen els diplomes corresponents. ALTE es va crear el 1990 amb vuit membres fundadors: Alliance Française, Generalitat de Catalunya (com a proveïdor del CIC), Goethe-Institut, Instituto Cervantes, Universidade de Lisboa, Universidad de Salamanca, Università per Stranieri/Perugia i University of Cambridge Local Examinations Syndicate. Actualment té 27 membres, que representen 24 llengües europees.

Els objectius principals d'ALTE són: establir nivells de coneixement de llengua comuns per tal de promoure el reconeixement internacional dels seus certificats dins de la Unió Europea; establir criteris comuns en totes les fases d'avaluació de coneixements de llengua: desenvolupament, elaboració, administració, correcció i qualificació, informació sobre els resultats, anàlisi...; i col·laborar en projectes conjunts i intercanviar idees i experiència.

Una de les primeres actuacions d'ALTE va ser establir un marc de referència propi per poder comparar els exàmens de cada membre dins d'una escala de nivells comuna. Aquest marc de referència es va establir tal com s'indica a la taula número 1. Per raons d'espai, la taula només conté els exàmens del CIC i els de la University of Cambridge Local Examinations Syndicate per tenir un punt de referència per fer la comparació; la taula original establia l'equivalència entre els exàmens de tots els membres fundadors. La denominació dels nivells és la mateixa que proposa el Consell d'Europa tal com s'explica més avall.

Per una altra banda, la tasca del Consell d'Europa en l'àrea de l'ensenyament i aprenentatge de llengües és un punt referència especialment important. En aquest camp, ha elaborat el document *Modern Languages:*

Learning, Teaching, Assessment. A Common Framework of Reference (Llengües modernes. Marc de referència europeu per a l'aprenentatge, l'ensenyament i l'avaluació de llengües). En aquest mateix número de LLENGUA I ús hi ha un article sobre aquest document amb ocasió de la pròxima aparició de la traducció al català.

Relacionat amb aquesta traducció hi ha el fet que s'hagi mantingut la denominació dels nivells en anglès: la traducció és difícil i la solució definitiva és la que s'establirà en la versió catalana un cop s'hagin valorat les diferents opcions.

El Marc de referència del Consell d'Europa proposa els nivells de competència següents:

Usuari bàsic		Usuari independent		Usuari experimentat	
Breakthrough	Waystage	Threshold	Vantage	Effective Operational Proficiency	Mastery

El document descriu de manera global la competència lingüística de cadascun d'aquests nivells en els termes que podeu veure a la taula 2 (pàgina 58).

ALTE ha mantingut sempre una relació de col·laboració estreta amb el Consell d'Europa. Així, per exemple, va participar com a organisme assessor en el procés de validació de l'especificació del nivell Vantage. ALTE també està treballant en l'especificació del nivell Breakthrough, aspecte en el qual també col·labora amb el Consell d'Europa. Cal afegir, a més, que ALTE ha decidit utilitzar les denominacions dels nivells del Consell d'Europa a partir del 2002.

Elements determinants

En primer terme, les raons de fons que justifiquen la revisió dels dos sistemes de certificats vigents fins ara i l'establiment d'una nova regulació són els canvis sociolingüístics succeïts a Catalunya en els darrers vint anys, les modificacions legislatives que afecten el tractament jurídic de la llengua catalana i també la necessitat de dotar la regulació de les esmentades proves i certificats d'un rang normatiu més adequat.

En un segon terme, hi havia tres elements determinants per a l'establiment del nou sistema. En primer lloc, hi havia la necessitat de racionalitzar l'oferta certificats. A partir de l'any 2000, es convoquen les

Taula 2

Mastery	Pot comprendre sense esforç pràcticament tot el que llegeix o escolta. Pot resumir informació de diferents fonts orals o escrites i reconstruir fets i arguments amb una presentació coherent. Pot expressar-se espontàniament, amb fluïdesa i precisió, distingint matisos subtils de significat fins i tot en les situacions més complexes.
Effective Operational Proficiency	Pot comprendre una àmplia gamma de textos més llargs i complexos, i en reconeix el sentit implícit. Pot expressar-se amb fluïdesa i espontaneïtat sense haver de fer una cerca gaire evident de paraules o expressions. Pot utilitzar la llengua de manera flexible i eficaç per a propòsits socials, acadèmics i professionals. Pot produir textos clars, ben estructurats i detallats sobre temes complexos, i demostra un ús controlat d'estructures organitzatives, connectors i mecanismes de cohesió.
Vantage	Pot comprendre les idees principals de textos complexos sobre temes tant concrets com abstractes, incloent-hi discussions tècniques en el camp de l'especialització professional. Pot interactuar amb fluïdesa i espontaneïtat, la qual cosa possibilita la interacció habitual amb parlants nadius sense que comporti tensió per a cap dels interlocutors. Pot produir textos clars i detallats en una àmplia gamma de temes i expressar un punt de vista sobre una qüestió, exposant els avantatges i els inconvenients de diverses opcions.
Threshold	Pot comprendre les idees principals d'una informació clara sobre temes relatius a la feina, a l'escola, a l'oci, etc. Pot fer front a la major part de situacions lingüístiques que poden aparèixer quan es viatja en una zona on es parla la llengua objecte d'aprenentatge. Pot produir un discurs senzill i coherent sobre temes que són familiars o d'interès personal. Pot descriure fets i experiències, somnis, esperances i ambicions, i donar raons i explicacions de les opinions i projectes de manera breu.
Waystage	Pot comprendre frases i expressions utilitzades habitualment i relacionades amb temes d'importància immediata (per exemple, informacions personals bàsiques, familiars, compres, geografia local, ocupació). Pot comunicar-se en situacions simples i habituals que exigeixin un intercanvi simple i directe d'informació sobre temes familiars i habituals. Pot descriure, de manera senzilla, aspectes de la seva experiència o bagatge personal, entorn immediat i assumptes relacionats amb necessitats immediates.
Breakthrough	Pot comprendre i utilitzar expressions quotidianes i familiars i frases molt senzilles encaminades a satisfer les primeres necessitats. Pot presentar-se i presentar una tercera persona i pot formular i respondre preguntes sobre detalls personals com ara on viu, la gent que coneix i les coses que té. Pot interactuar d'una manera senzilla a condició que l'altra persona parli a poc a poc i amb claredat i que estigui disposada a ajudar.

proves del CIC a Catalunya per atendre la demanda de diverses universitats de poder oferir la possibilitat d'obtenir aquests certificats als alumnes estrangers provinents de programes d'intercanvi universitari i que assisteixen als seus cursos de català. Això comportava una situació contradictòria ja que, per a un mateix destinatari (persones que tenen com a L1 una llengua diferent del català i que volen acreditar els seus coneixements de català) l'oferta de certificats era poc clara: el certificat A de la JPC per una banda, i els certificats de nivell bàsic i de nivell llindar del CIC per una altra.

En segon lloc, hi havia la voluntat d'enquadrar completament el nou sistema en el context europeu tant pel que fa a ALTE com pel que fa al Consell d'Europa.

Finalment, hi ha el fet que la JPC havia iniciat el 1997 el procés de revisió de la prova del certificat C. El maig de 2001 es va administrar per primera vegada la prova revisada d'aquest certificat. En la revisió d'aquest certificat ja s'han tingut en compte diversos elements del context europeu: l'esborrany d'especificació del nivell Vantage, l'especificació del nivell avançat del CIC, el Marc de referència del Consell d'Europa...

El nou sistema de certificats

El nou sistema de certificació de coneixements de català és el resultat de la fusió

dels dos sistemes precedents (JPC i CIC). La taula número 3 exposa la denominació dels certificats de llengua general del nou sistema enquadrats en el nivells corresponents d'ALTE i del Consell d'Europa

Els certificats de coneixements específics són els que podeu veure a la taula 4.

Com a continuació del procés havia iniciat la JPC amb la revisió de la prova del certificat C, està previst d'abordar també la revisió de la prova del certificat de nivell superior (D) i dels certificats de coneixements suficients de llenguatge comercial i administratiu.

Validesa dels certificats de la JPC i del CIC i equivalències d'altres certificats

Els diplomes expedits per la Junta Permanent de Català i els diplomes expedits per la Direcció General de Política Lingüística sota la denominació de Certificat internacional de català conserven tota la seva validesa.

La correspondència entre els certificats de la Junta Permanent de Català i els del Certificat internacional de català, i el sistema nou de certificats es pot veure clarament a les taules 3 i 4. Només cal afegir-hi que el certificat de coneixements orals bàsics de llengua catalana (certificat A) de la JPC es correspon amb el certificat

Taula 3. Certificats de llengua general

Consell d'Europa	Certificats de llengua catalana de la DGPL (sistema vigent a partir del 2002)	Denominació anterior
Waystage	Certificat de nivell bàsic de català (A bàsic)	Nivell bàsic del CIC
Threshold	Certificat de nivell elemental de català (A elemental)	Nivell llindar del CIC
Vantage	Certificat de nivell intermedi de català (B)	Nivell avançat del CIC
Effective Operational Proficiency	Certificat de nivell de suficiència de català (C)	Certificat de coneixements mitjans orals i escrits de català (certificat C) de la JPC
Mastery	Certificat de nivell superior de català (D)	Certificat de coneixements superiors orals i escrits de català (certificat D) de la JPC

Taula 4. Certificats de coneixements específics

Certificats de llengua catalana de la DGPL (sistema vigent a partir del 2002)	Denominació anterior
Certificat de coneixements de llenguatge administratiu	Certificat de coneixements suficients de llenguatge administratiu (certificat G) de la JPC
Certificat de coneixements de llenguatge jurídic	Certificat de coneixements suficients de llenguatge jurídic (certificat J) de la JPC
Certificat de coneixements de llenguatge comercial	Certificat de coneixements suficients de llenguatge comercial (certificat M) de la JPC
Certificat de capacitació per a la correcció de textos orals i escrits	Certificat de capacitació per a la correcció de textos orals i escrits (certificat K) de la JPC

de nivell elemental (A elemental) i que el certificat de coneixements elementals orals i escrits de llengua catalana (certificat B) de la JPC es correspon amb el certificat de nivell intermedi (B).

Els títols, certificats o diplomes que tenen la consideració d'equivalents, a determinats efectes, amb els que expedeix la Direcció General de Política Lingüística s'estableixen per mitjà d'una Ordre del conseller de Cultura. La informació relacionada amb aquestes equivalències es pot trobar al web de la llengua catalana (<http://cultura.gencat.es/llengcat>).

Cal remarcar especialment que, per a l'any 2002, es convocaran de manera transitòria proves del certificat B de la JPC per atendre totes les persones que durant l'any 2001 s'hagin estat preparant per a aquesta prova.

Conclusió

Amb la refosa dels dos sistemes vigents fins al 2001 en el sistema que estableix el Decret 152/2001 es tanca una etapa important pel que fa a la certificació de coneixements de llengua catalana. És oportú recordar en aquest punt algunes dades glo-

bals. Així, durant els seus 20 anys d'existència, la JPC ha atès 307.454 examinands i ha expedit 139.290 diplomes. Per la seva banda, 4.864 examinands s'han presentat a les proves del CIC des del 1991 i s'han expedit 4.284 diplomes; per tenir una idea més precisa de l'abast de les proves del CIC cal tenir present també que cada any s'organitzen aquestes proves en una vintena de localitats bàsicament d'Europa: Birmingham, Brussel·les, Budapest, Càller, Cardiff, Glasgow, Hamburg, Lió, Liverpool, Londres, Mèxic, Moscou, Nàpols, París, Perpinyà, Praga, Rennes, Sant Petersburg, Sàsser, Sheffield, Southampton, Swansea, Tolosa i Tübingen

Òbviament i com es pot comprovar, el sistema nou no parteix de zero sinó que recull el bagatge i l'experiència acumulats per la Junta Permanent de Català i pel Certificat internacional de català en tots els aspectes de l'avaluació de coneixements de llengua (desenvolupament de proves, elaboració d'ítems i exercicis, organització, administració i correcció de proves, etc.) per iniciar una nova etapa.